

Spółeczeństwo i gospodarka funkcjonujące według praw natury

Wokół tajemnicy życia na Ziemi

Pogląd ujmujący symbiozę jako zjawisko typowe i o podstawowym znaczeniu dla istot żywych powoli toruje sobie drogę we współczesnej nauce. Dochodzi do głosu nowy pogląd naukowy, postrzegający życie naszej planety jako proces, w którym każdy element dostosowuje się do innych, zapewniając kontynuację życia w obrębie biosfery. Czy zatem społeczeństwo i gospodarka, których funkcjonowanie zostało oparte o darwinowski obraz przyrody, gdzie każde stworzenie walczy z innymi, ma jeszcze rację bytu? Czy można sobie wyobrazić system społeczny i gospodarczy oparty na wzajemnej pomocy, funkcjonujący według praw natury?

Okładka książki Jeremy`ego Rifkina „Trzecia rewolucja przemysłowa. Jak lateralny model władzy inspirowane całe pokolenie i zmienia oblicze świata”

Jeremy Rifkin (amerykański ekonomista) jest autorem nowej koncepcji charakteryzującej erę postwęglową, zwaną trzecią rewolucją przemysłową. Od czasu wybuchu kryzysu finansowego w 2008 r. początkowo Unia Europejska, a następnie kolejne kraje kierują swoją uwagę ku tej idei. Jej pięć filarów to: (1) przejście do energii ze źródeł odnawialnych; (2) wyposażenie budynków na wszystkich kontynentach w mikroinstalacje umożliwiające pobieranie odnawialnej energii „na miejscu”; (3) zastosowanie technologii okresowego gromadzenia energii opartych o wodór w każdym budynku; (4) użycie Internetu do budowy i zarządzania siecią wymiany energii; (5) transformacja transportu w kierunku zasilania ogniwami paliwowymi i prądem; energia niezbędna do zasilania takich pojazdów mogłaby być kupowana i sprzedawana w inteligentnej sieci wymiany energii.

„Demokratyzacja energii” w sposób fundamentalny ma zmienić oblicze całej planety. W miejsce ogromnych koncernów zajmujących się eksploatacją paliw kopalnych, produkcją i dystrybucją energii, powstają miliony drobnych producentów generujących we własnych domach elektryczność ze źródeł odnawialnych i sprzedających nadwyżki na wspólnym rynku informatyczno-energetycznym. Co istotne, rozproszona natura energii odnawialnej wymaga kooperacji w znacznie większym stopniu niż hierarchicznie zorganizowane mechanizmy dowodzenia i kontroli w wielkich koncernach. Niskie koszty wejścia do lateralnych rozproszonych sieci będą umożliwiały każdej osobie zostanie potencjalnym przedsiębiorcą i współpracownikiem, tworzącym i dzielącym się informacjami i energią w otwartych wspólnotach. Już dzisiaj kolejne branże i sektory gospodarki zaczynają z powodzeniem funkcjonować według rozproszonego i kolektywnego modelu biznesowego.

Już w 1965 r. Owen Barfield (brytyjski filozof) wyraził wiarę, że ludzkość znajduje się u progu trzeciego okresu jej relacji z naturą, w którym ludzie zaczną ponownie wchodzić w kontakt ze światem przyrody. Uważał, że tym razem stanie się tak nie z powodu zależności i lęku, lecz wskutek świadomego wyboru i chęci stania się integralną częścią uniwersalnej wspólnoty życia. Trzecia rewolucja przemysłowa przewartościowuje wiele z naszych dotychczasowych założeń nt. funkcjonowania świata. Polega ono w większym stopniu na współpracy i przynależności niż na rywalizacji i poszukiwaniu autonomii. Ważne są w nim rozproszenie i wzajemna pomoc.

Nowa sieciowa gospodarka trzeciej rewolucji przemysłowej przypomina naturalne ekosystemy planety. „Tworzenie ekonomicznych, społecznych i politycznych relacji wzorowanych na dynamice

ekosystemów Ziemi jest decydującym krokiem w kierunku ponownego włączenia naszego gatunku do szerszej tkanki wspólnot, w których żyjemy” – pisze Rifkin w swojej książce. Działając i myśląc w sposób rozproszony, oparty na współpracy, zaczynamy postrzegać siebie jako istoty empatyczne, wplecione w sieć współzależnych relacji. Pełen wiary w sukces trzeciej rewolucji przemysłowej Rifkin podkreśla: „Ta zmiana podłączy nasz gatunek ponownie do przypływów i odpływów, rytmów i cykli większej biosferycznej wspólnoty, której jesteśmy wrodzoną i nieodłączną częścią. To jest właśnie sedno trzeciej rewolucji przemysłowej...”.

Rifkin jest przekonany, że mamy wszystko, czego nam potrzeba do wprowadzenia w życie trzeciej rewolucji przemysłowej do 2050 roku – plan działania, możliwości technologiczne i najnowsze zdobycze naukowe. Zdaje sobie jednak sprawę, że sukces trzeciej rewolucji przemysłowej zależy od tego, czy będzie jej towarzyszyła zmiana w postrzeganiu i doświadczaniu świata – od tego, czy osiągniemy biosferyczną świadomość.

Piotr Skubała

Literatura:

- Barfield O., *Saving the appearances; a study in idolatry*, Nowy Jork: Harcourt, Brace & World 1965.
- Rifkin J., *Trzecia Rewolucja Przemysłowa. Jak lateralny model władzy inspiruje całe pokolenie i zmienia oblicze świata*, Wydawnictwo Sonia Draga, Katowice 2012.